

Araştırma

M. Doğan KARAKUŞ

ÇUKUOVADA ÇOCUK OYUNLARI

Yaşamda en sıcak sözcük sanırım “merhaba” demek olsa gerek. İlk buluşmalar, karşılaşmalar bu sözcükle başlar hep ben de bu ilk buluşmamızda tanımadığım, beni tanıyan herkese merhaba diyorum.

Çocuk olduk hepimiz toraşan, sonra delikanlı sonra da adam içimizde yılların özlemi birikti. Gurbete çıktık, geçim derdi, evlilik, çeşitli uğraşlar... İnsan ne türden bir ortamda olursa olsun çocukluğunu unutamaz. Çıkarsız, umarsız, yalnızca sevgi beklenen bu çağın tanımına sözcüklerin yeterli olacağını düşünmüyorum. Anımsadığımca, evimizin önündeki boş arsada ara kestirmeç, hamam kızdı, uzuneşek, çelik çomak, güvercin taklası kör ebe, elim sende... Ve şu anda anımsayamadığım bir yığın oyunları oynardık. Üstüm başım çamur, yüzüm gözüm terle karışık kire bulanırdı.

“Bılızın dölü cin çeliğine dönmüşsün “ diye azarlardı rahmetli anacığım kolay mı? Şimdiki gibi çamaşır makinesi, deterjan hak getire kazanı koyacaksın, çalı çırpıyı tutuşturacaksın, bin bir güçlkle çamaşır yıka oğlanı yu, pakla ve olan olsun. Dellenirdi rahmetli. Kaçardım. O da ayrı bir zevk verirdi ya anacığımın hışmı biter miydi ki. O et bürümüş gözlerinden yaşlar gelirdi. Tüten dumanlardan, kazanın altını yakmak için:

“Gâvurun ataşı, fukura olduğumuzu sen de biliyon, muhanetlik ediyon “ derdi gözlerinin tülbentinin ucuyla silerek.

Ya işte böyle çocukluk. Haşarı, deli kana hazır kabına sığmaz. Her oyun çocuğun yarına hazırlama isteği açısından bir iletidir. İleri zamanlara bakınız yabani yaşama aslan yavruları birbiriyle oynarken avlanmaya hazırlık iletisi sunarlar. Oyun sergilemeyen yavruları ana ve babaları dışlarlar. Sahip çıkmazlar. Benim bir çocukluk arkadaşım vardı. Zafer çok zeki, atak ve hamarattı. Ele avuca sığmaz zayıf, hızlıydı. En çok sevdiği oyun ara kestirmeç idi.

Tüm komşu çocukları arsada toplanır. Eşit sayıda iki küme oluştururduk. Belirli yere bir taş veya taşlar koyardık. Bir küme bu taşı bekler. Diğer küme ise taşlar ile bekleyenler arasından geçmeye çalışırdı. Amansız bir koşturmaca, şaşırtmaca başlardı aramızda taşı bekleyenler diğeriyle didişir dururdu. Öylesine oynardık ki akşamın nasıl olduğunu bilmezdik. Başlardı analar, babalar ve ağabeyler bizi çağırmaya... Taşları bekleyenlerle taş arasından geçmeye çalışmak o denli kolay değildi. Hani bir kez hop diye geçmek yoktu. Aradan geçecek olanların gömleğine bekleyenlerin değdiği an taşı beklemek sırası karşı kümeye geçerdi. İşte zafer arkadaşım her ne olursa olsun. Hız ve zekâsı ile bunu başaracak güçteydi. Bunu bilen taş bekçileri dikkatlerini zafere yoğunlaştırdıkları için diğerleri bundan yararlanır, aradan geçerlerdi. Kısaca ara kestirmeç oyununda zafer’ i alanlar mutlak galip gelirlerdi bu oyunda.

Benim bu yaşlarda dikkatimi çeken bir konu tüm ocuk oyunlarımızın dne dne oynanmasıdır. Düşünüyorum dünyanın diğerk çocukları da bizim gibi dne dne oyun oynuyorlar mıdır? Bu yüzden bir süre araştırdım yre oyunlarıyla başka oyunlara baktım. Yok, ister istemez bazı arayışlara götürdüm kendimi hep sordum neden dönerek oyun oynarız. Bir yığın yayınevi gezdim bu konuda hiçbir veri bulamadım. Yalnızca internette bulduğum bir veri beni düşündürdü. Ve hala aramaktayım. “MUNUZ” yani buynuz oyunu gl ya da Alkarsu kenarında oynanan bir Orta Asya Türk oyunu sinsin oyununa o kadar benziyor ki şaşırmadım desem yalan olur orada bir ebe onun çevresinde bir daire biçiminde oturan bacakları arasında kum dolduran ocuklar. Ebe buynuzlu bir hayvan adını söylediğinde aynı şekilde kucağındaki kuma şaplak vuranlar cezalı duruma dşyor. Bizdeki düğünlerde oynana “SİNSİN” oyunu da böyle değil mi? Binlerce yıllık bir gelenek ve bu geleneğın yaşatılması... Amma nasıl? Söz ustasıyız biz yazı ustası değil. Tüm geleneklerimiz sözle başladı. Söz ile sürdü. Devir bilgi devri teknoloji devri haydi tut da koru bakalım geleneklerini!...

ocuk oyunları dne dne oynanır. Burada da Ortaasya’da semzazenler dne dne yükselir. Tanrı katına Burada da, Ortaasya’da daha neler neleR...

Her zaman düşünürüm. Yaşamın boyunca gözledim izledim tanık oldum doğruyu yanlışı hep kopup giden her şeye bakakaldım. İim burkularak evler, komşular, ocak başı söyleşi uçup gitti bir bir. Karı koca ile kardeş kardeş ile konuşmaz oldu. Kent yaşamına esir olan bizler kır yaşamındakilerden uzak kaldık. Duyuyoruz, dinliyoruz ki bu yalnızlık esareti; kırlardakilere de bulaşmış.

Değerkli dostlar can yoldaşları Anadolu’nun bitmez tükenmez evlatları... MERHABA.